

Kunnskapsdepartementet

Deres referanse:
17/2934

Vår referanse:
17/137-3

Vår dato:
18.09.2017

Høring om forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner

Innledning

Det vises til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet 12. juni 2017. Universitets- og høgskolerådet (UHR) ønsker å gi innspill til departementets forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i offentlige og private barnehager og utdanningsinstitusjoner. UHR har noen generelle betraktninger om forbud som virkemiddel. Vi vil kun kommentere departementets vurderinger av utfordringene og forslag til tiltak i grunnskolen, videregående skole og høyere utdanningsinstitusjoner.

Vurdering

UHRs styre sendte ut følgende pressemelding 14. juni 2017:

UHR støtter ikke et generelt forbud mot ansiktsdekkende plagg i høyere utdanning

12. juni 2017 presenterte regjeringen et lovforslag som vil forby ansiktsdekkende plagg i alle barnehager, skoler, høyskoler og universiteter.

– UHR mener at utdanning er et av de viktigste tiltakene for å oppnå integrasjon og tillit i det norske samfunnet og er kritisk til forslaget om å innføre et generelt forbud, uten at det foreligger kunnskap om konsekvensene av et slikt forbud. UHR mener regjeringens alternative forslag, som har stor likhet med dagens praksis, fungerer tilfredsstillende. Det er fagmiljøene som må vurdere om ansiktsdekkende plagg er til hinder for at studenten kan gjennomføre den enkelte utdanningen. Et forbud mot heldekkende ansiktsplagg må være faglig begrunnet og institusjonene må gi tidlig og tydelig informasjon om dette både til studenter og ansatte, sier Vidar L. Haanes, styreleder i UHR.

Vi vil nedenfor utdype dette nærmere.

UHR har ingen kommentarer til Lovavdelingens juridiske vurderinger, men stiller spørsmål ved behovet for å innføre et generelt forbud i barnehager og utdanningsinstitusjoner på alle nivåer. Innføring av et generelt forbud er et drastisk tiltak. UHR etterlyser bedre kunnskaper om konsekvensene av innføringen av forbud og stiller spørsmål ved behovet for å innføre et generelt forbud mot ansiktsdekkende hodeplagg. Det er svært få kvinner i Norge som bruker nikab og burka, som er plaggene vi forstår det siktes til.

UHR mener argumentasjonen for et generelt forbud inneholder en rekke påstander om hvordan plagg som dekker hele eller deler av ansiktet påvirker muligheter for kommunikasjon og samhandling som ikke er tilstrekkelig nyansert.

Begrunnelsen for lovforslaget er utfordringer knyttet til kommunikasjon og samhandling mellom barn, elever, studenter og ansatte, og gjelder ikke nødvendigvis alle ansatte eller personer som har oppgaver for og/eller oppholder seg i omsorgs- og utdanningsinstitusjoner, men avgrensningene kan være vanskelige. Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på om forbudet mot bruk av ansiktsdekkende plagg bør gjelde for lærlinger, praksiskandidater og lære kandidater når de får opplæring i bedrift. UHR velger å

ikke kommentere de konkrete endringsforslagene eller foreslå justeringer av lovteksten i barnehageloven, opplæringsloven og universitets- og høyskoleloven, men begrenser oss til å forklare hvorfor vi ikke støtter forslaget om å innføre et generelt forbud mot ansiktsdekkende plagg i disse lovene.

Universiteter og høyskoler

Enkelte av UHRs medlemsinstitusjoner har innført eller vurdert å innføre forbud mot at studenter bruker plagg som helt eller delvis dekker ansiktet, men det har vært svært få tilfeller hvor det har vært behov for å anvende et slikt regelverk. Et flertall av UHRs medlemsinstitusjoner har ikke hatt befatning med problemstillingen, eller ser det som hensiktsmessig med dialog med den enkelte søker/student og vurdering av hvert enkelt tilfelle. Studiene på norske universiteter og høyskoler har ulike læringsmål og er svært forskjellige i innhold og krav til gjennomføring, og en vurdering av om det er mulig å gjennomføre studiet i tråd med forventninger og krav i den enkelte utdanning bør gjøres av det enkelte fagmiljøet. Institusjonene må selvsagt også kunne stille krav om at den enkelte må kunne identifisere seg, for eksempel i forbindelse med eksamen, men også i andre sammenhenger.

UHR er opptatt av prinsippene om likebehandling og forutsigbarhet, og kan forstå argumentasjonen for at et nasjonalt forbud sikrer lik og forutsigbar behandling av studenter, uavhengig av utdanningsinstitusjon. UHR mener imidlertid at universiteter og høyskoler kan ivareta dette på en tilfredsstillende måte gjennom god informasjon til søkere, studenter og ansatte om krav til gjennomføring av ulike studier og tydelige retningslinjer for fagmiljøenes vurderinger. UHR er også opptatt av at lovverket må ivareta studentenes rettssikkerhet, og mener at tap av muligheter til utdanning er så inngripende for den det gjelder at det bør fattes et enkeltvedtak som kan påklages.

Barnehage, grunnskole og videregående skole

UHR støtter heller ikke et generelt forbud i barnehager, grunnskole og videregående opplæring mot plagg som helt eller delvis dekker ansiktet.

Konklusjon

Universitets- og høyskolerådet ønsker ikke et generelt forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner, men ønsker å beholde dagens regelverk med muligheter for lokale forbud. UHR har ingen motforstillinger mot at det innføres en plikt til samtale.

Vennlig hilsen

Mari Sundli Tveit
styreleder

Alf Rasmussen
generalsekretær

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UHR